

„Gæca, son boatta balvaiguim, ja juokke čalbme galgga su oaidnet, maidai si guđek læk su čadarettim.“

Nr. 10. 20ad jakkegördde.

Korsfjordast 30ad mai 1918.

Redaktor: Henr. Olsen.

Visesvuoda sanek.

Nuftgo golle-æbelak silbbagovaiguim læ sadne, sardnujuvvum vuogas aiggai.

Atte du dorvvo galgga læt Hærrai, læm mon odne oapatam dudnji, aido dudnji.

Juokke vaivalas barggo bukta valjogasvuoda, mutto joavddelas hallam doalvvo dušše vagjegvutti.

Vises bardne illodatta su ædnes, mutto jallas bardne læ su ædnes moras.

Ale lage vises ječad čalmin, bala Hærrast ja gaida bahast erit.

Gutte vuttivaldda sane, galgga burid gavdnat, ja dat gi dorvasta Hærra ala, audogas læ son.

Dovddomærkka

vuoiñalaš mañasmannami.

Dai kristalažai vuoiñalaš ællem mañastmannami læ dæves dovddomærkka dat:

1) Go don illa læk datolaš sarnodet religiona birra daihe læt almemeielalaš kristalažai særvest.

2) Go don alma darbašlas aše taga doalak ječad erit Ibmel manai čoaggemin.

3) Go don læk æmbo doaimast atte jaskodattet oamedovdo jiena go atte hærvvasendakkat Kristusa nama oudedæme vuolde du gædnegasvuodaidad.

4) Go don balak æmbo dast atte šaddat adnujuvvut „mendo religionalažžan“ go atte æppegnudnijattet Kristusa, du bæstad.

5) Go don dukkoraddak gæččalu-sain ja jurdašak loikkaset suddo ala.

6) Go æraid boastodæmek læk æmbo du heitogenadne hallamuššan go persovnalas ballo ja rokkus eritčalddujume harrai buok dast mi laittedatta Ibmel ja vœrranatta du mieldekristalažaid.

7) Go don læk gierddamættos æraiguim ja ikke andagassi adde æraidi.

8) Go don dovdstak alma biettalæmekætta suddo, ja go dovdstak, mutto almake agjedak du gædnegasvuodaidad.

9) Go du elišesvuotta læ æmbo dam mailmalaš havskotallamest go Ibmel manai basse, buttes ja bistevas illo.

10) Go don datok vælftat ješsuoggardallamest.

11) Go morrašak dai ædnamlas dingai harrai čuvvok du gukkeli base sisa, go atte du mæistar ja bæste oažžo čuovvot du čada vakko.

12) Go don gæppaset divtak ječad sarnotuvvut hælbadam diti du gædnegasvuodaidad nuftgo kristalaš mailmalaš hallodoaimatusai gæčeld.

13) Go don læk særvvalagai mailmalaš olbmuiguim alma morrašest sin sieloi bestujume harrai daihe balost atte du vuoiñalaš ællem galgga gillat vahaga.

Duotta buristsivdnadus.

Go Kristus buristsivdned, de i buristsivdned son dušše sani, mutto dagoi siste. Duottavuoda njalbme i mate loppedet æmbo go rakisvuoda giedak vissaset aiggok addet.

Ruossa.

Buokak dittek moft ruossa læ: Guokte njulggis linja čuoppaba goabbag guoimesga ja čujotæba goabbag guvllui. Dat okta manna ruossot nubbe rasta. Nuft læ ruossa.

Pietar oažoi dovddat æmbo go ovta gærde dam: Dovddo dasa mi gulla Ibmeli, ja dovddo dasa mi gulla olbmui — dak guovtes mannaba alo ruossot.

Dat šadda gillamuš oažžai ja varri atte mannat Ibmel dato gæino — gillamuš, mutto bestujubme. — Čiegnalemuset dov dai Son dam, gutte guddi ruosa min onlast. Sou oažoi dovddat vuostedæme gid da bodnai, ja maid dat mavsi sudnji atte mannat dam lossis gæino.

Maidnujuvvum lekus Ibmel go son (Jesus) vallji: Ačče, nuftgo don datok!

(Stiftaproavas Svanholm).

Goabba?

Dat læ guokte lage atte algattet bæive — rokkusin ja rokkus taga. Don algatak bæive ovta daina lagin. — Goabba?

Dat læ guokte lage atte golatet bæive — ješbalvvalæbmai ja ibmelbalvvalæbmai. Don golatak bæive ovta lakai — Goabba?

Dat gavdnujek guokte gærde olbmuk ædnam alde — dak vanhurskasak ja dak vanhurskesmættomak. Don gulak okti daina gerdin. — Goabbai?

Dat gavdnujek guokte raddijægje obbanassi — Ibmel ja sa-

tan. Don balvvalak ovta dam guoktast. — Goabba?

Dat læ guokte lage atte jabmet — soabmasak „jabmek Hærra siste“, ærak „jabmek sin suddosek siste“. Don boadak jabmet ovta dai lagi mielde. — Goabba?

Dat læ guokte saje, gosa olbmuk bottek — Ibmel lusa daihe gadotussi. Don manak ovta dai sajidi. — Goabba?

Guoratata dai gačaldagai obba sin duodasvuodast, ja vallje dam buoremusa! De galgga gævvat nuft burist dudnji atte don væltak dam boadedægje moarest.

Manditi doallat oaze

giettan, go dat læ Hærra gietta mi væketa?

Manditi gillat vuoitatallam, go don — čuovodedin Jesusa ollaset — alo satak vuoitet?

Manditi vagjolet losidattujuvvum morrašin, go Hærra ješ læ valddam dam dago atte adnet fuola du oudast?

Ellema likko.

Muttom boares olbmast šaddai jerrujuvvut:

»Mast læk don du ællemest ožžom ænemus likko ja ilo?»

»Dast maid mon læm dakkam ærasi oudast.»

Igo dat læk Jesusa miellalake ja vuoignja, son gutte gavnai čiegnalemus duttadæme dast atte addet ječas ruosa alde lonastusmakson olmušokkagodde oudast?

Jesus cælkka,

atte son fertte dakkat su dagoid, gutte læ saddim su, dam bale go læ bæivve. Joh. 9, 4.

Vare mige, gudek læp ožžom dam stuora armo atte barggat Hærra vidnegardest, lifčimek æmbo devddujuvvum Jesusa rakisvuodast ja dat šaddaši æmbo min baggo ja illo atte dakkat su dagoid, gi læ saddim min.

Min barggobæivve læ oanekaš, dat læ dego mæddelmanne suoiva, dat vassam ja hælbam boddok æi boade šat.

Jabmemættom sielok vagjolek suddo sævdujadasa siste — rafhe ja bestujume taga — dam visses gadotusa guvllui.

Mi ferttip damditi nuftgo Johannes čuorvvot Jesusa jienain: Jorggaleket ječadek! Dovddet din oappaladdam aigadek! Jabmema akšo læ juo aittemen čuolastet juokkehaža gaskat, gutte i guodde šaddoid.

Rakis siello, lækgo don guodemen šaddoid Ibmeli? Jos ik, de ferttik don eritčuppjuvvut ja balkestuvvut časkadkattes delli.

Mi viggap ravvit olbmuid, min suddoguimidæmek, dam bale go læ vela armo bæivve, atte si luoittadifče Jesusa ruosa balddi, dovdastedin atte si læk vaivan, lappujægje suddolažak, ja atte si oamastifče bestujume ja rafhe sin sillosek dam vaibmelades bæstest, goen vaibmo acagasta arkalmaste rakisvuodast buokaidi.

Jurdaš, jos don odne addašik Jesusi du vaimod, du apidad, du ællemad, man sagga likkolaš ja duttavaš don dalle šaddašik, mu rakis ustebam!

„Odne læ armo bæivve, odne læ Ibmel gavdnamest.“

MISSON-SAGAK.

50 jage dastouddal šaddai muttom mišsonæra boagostuvvut likkon, go son muittali ječas negadam, atte obba rasta Gaska-Afrika abest appai oidnujegje mišsonstašonak.

Dal læ su niekko ollašuvvum. 30 jage dastouddal læi ain Uganda bakenlaš stata, gost hirmos goavesvuotta raddi. Dam stata 700,000 sistassin læ stuora mišsondoaimatusa bokte šaddam 360,000 kristalažžan.

Ja Kapkoloniast, gost Vieljačisærvogodde mišsonærak vigge barggat 200 jage dastouddal, šadde si doattaluvvut varredakken. Dal læ Kapkoloniast 700,000 protestantalaš kristal ža, gæina arvo mielde 200,000 læ negerak.

Dat læ dakkujuvvum Harrast, ja læ imaš uin čalmi oudast.

Judalažai dille. Dat gačaldak šadda æmbo ja æmbo ællen daina kristalaš ædnamin, atte judalažak berrijek oazžot vuoiggadvuoda mæccit ruoktot Palæstinai nuft farga go aige dilalašvuodak dam diktek.

Mailmesoatte læ buktan judalažai

daggar dile sisa, atte sist læ viellja ferttim bajedet mieke vielja vuostai, biedganaddam nuftgo si læ dai soadadægje ædnamidi.

Mutto dat ænemus gaibbedatte læ dat atte evangelium šadda sardneduvvut æmbo dam avvertuvvum albmugi. Ruosa sadne læ dat mi ænemusat satta čokkit sin nuftgo vieljačak.

25 jage læ dam gase dam rajest go dat vuostas nuorragerdeskuvla algati su doaimatusas Norgast. Jubilaum čallag galgga olgusaddujuvvut.

Dak kristalažak Koreast barggek buolle angervuodain vuoittem dii sieloid Kristusi. Mangasest sin særvvegoddin læ dat mæreduvvum laka atte i oktage galgga valddujuvvut niidelatton ouddalgo son læ dolvom ovtage Kristus lusa. Si golatek olles beivid ja davja ijjaid maidai rokkus siste Ibmeli.

Muttom gavpugest, man namma læ Ping-Yang, legje ovta yakko boattam čakkai dibmo 4 juokke idded čudi mielde kristalažak, čuorvvom diti Ibmeli su vuoinja olgusgolgatusa. Mutto dat læ Ibmel sadne, mi læ dat stuora suollemasvuotta. Si oskok bibal ala bærmasat berbini. Si golatek ollo aige dam lokkami ja guoratallek dam ija ja bæive. Stuora oasse lokkujuvvu bajeld. Si guddek bibal mielde gost si vagjolek. Olbmak lagedek skuopoid bibali, maid si fievredek mielde bargostosek. Nissonak giddijek bibalid sin boakkanidi. Si oskok atte Ibmel sadne læ dat buoremus gaskaoabme vuoitet sieloid Kristusi. Okta vaivaš albmugosse muttom baikest osti giekskad miljon bæle Markus evangeliumid addem diti daid sin ustebidi ja doalvvot sin bakenvuodast erit Kristus lusa. Si goikkek diedo manjai. Guovtes bibalskuvlavagzin manaja 50 mila ja guddiga lossa nodid ollim diti ovta bibal-oapatamčoaaggemi.

Bassečallagak tuiska gilli. Dam rajest go mailmesoatte algi, de læ tuiska gilli pcenteduvvum ovta miljon 330,000 olles bibalak, golbma miljon 360,000 odđa testamentak ja bæičičiid miljon uceeb bibaloasek. Dak šaddek oktibuok bælguoktenublokkal miljon bibala ja bibaloase.

Dai soattefangai gaski, gudek læk Tuisklandast, galggek læt olgusjoga-

duvvum arvo mielde 2 miljon bibala daihe bibaloase moaddelagaš gielaidi.

Missionærak barggek dal min aige buok ædnamin, ærengo daina ædnamosin: Avganistan, Napel ja Tibet, mak ain læ dappasest. Obba Mada-abe sullu-hivvodagak, maid assek 50 jage dastouddal legje olmušborrek, læ dal ožžom evangelium.

Mutto daddeke i læk daðebahabut nuft jakkemest, atte evangelium læ sardneduvvum mietta dai æra ædnamidi. Dasa vela æi læk ænas oasse ælle kristalažak sist, guðek guðdek kristalaš nama.

Ihmel væketekus min ællet nuft liegga vuoinalaš ællem, atte min ala i gačasi dat hæppasatte duobmo: »Dam-diti, go don læk loikas, ikge galmas ikge bakas, de vuovsadam mon du mu njalmestam olgus.« Jogo galggap mi čokkit daihe biðget Jesusi.

Pappa ja duggoduppat.

Muttom pappa læi sagga varra-nattum, dainago soabmasak su olmai-olbmui gulddalegjin čolgge girkost, dainago si borre duppat.

Son doalai damditi muttom bæive čuovvovaš sarne sigjidi: »Valddet duggo erit njalmest ouddalgo di boattebetet girkkoi ja bigjet dam gædge ala olgobælde sæine. Di oažžohetet læt vissos dam ala, atte dat orro dast dassago di boattebetet olgus girkost. Roatok æi dato fuollat dast, bædnagak æi aigo likkatet, ja dat buttes gatto balla dast dego rottodovdast, ja i vela spidnege dato borrat dam, jos dat vela boattage dam guovddo.«

Helnes bivddosajest.

Hr. redakter!

Nuft lakai dærvatam mon fast min rakis sameblade »Nuorttanaste«, bivdededin saje, jos vejolašvuotta læ, muttom sargastagaidi.

Nuftgo buokak dittek, de læ olbmuk fast čoaggonam bivddosajidi, bivddem varas. Mutto ænasiguim læ mannam nuft hæjot, atte æi daide læt vela bæssam ječasek bivddemguole vuosšat, (?) ja man gukkas rašonain birggijek, læ vela buorre.

Ruošanjuorjok læ fast min oappaladdamen ja læ agjam guole erit.

Olbmuk ellek dærvvan, mutto rašona vaivek dovddujek lossaden man-

gasa guovddo; dam čajetek sin ječasek amadajok. Soames josjoge i vela dieðe maidege rašonast.

IXI.

Mailme-soatte.

Englanda dappa Nordsjøen.

Englanda læ 15. mai rajest dappam Nordsjøen ain ollo vœr-rabut tuiskalaža oudast. Okta engelas bladde namata, atte dille Nordsjøenest manna dast mañjel hæjot tuiskalaža guovddo; mutto sæmmast læ gaddo atte odda mærrašlaga boatta farga gaskal dam tuiska ja engelas floata.

Tuiskalažai odda falletæbme

vurddujuvvu dal goasikkenassi daina alliertain. Ješ oaivelda tuiskalaš atte dat odda falletæbme galgga bistet gidda soade loppi.

Jos dal amerikanalaš i doama, de daidda dat ollit mendo mañjedet su alliertaides væketet.

Mæravuolesoatte.

Tuiskas algatam fast vuogjodemid Davvejegña-abest.

Tuiska mæravuolevadnasak læ fast alggam vuogjodattet darolaš bivddešoitaid Davvejegña-abest, dai šoitaid, mak jottek Davve- ja Vilggesappai njuorjoid ja æra mærraspirid fidnim diti. Olbmuk galggek buokak læt gagjujuvvum Vargaidi ja æra sajidi.

Okta ruoša passašerdamma læ vuogjoduvvum. 12 olbmui sorbmjuvvum, gæi særvest 2 nisson.

*

Franskalaš namata atte mæravuolesoade vuogjodæmek læ sagga uecanam. Dal galgga læt alggam čuvgodešgoattet dai alliertaidi. Si duššadek ollo tuiska mæravuolevadnasid, sœmma aige go duok mañebuamatuvvumak æi sate bal-kašet tapaid.

Jogoson franskaolmai doavvo riehta?

Muttom oasse

dam amerikanalaš soattefloatast læ boattam Englandi ja særvvam daina engelas floatain — garves mæidestet, jos mærrašlaga šadda.

Daina alliertain

galggek læt 5000 soaldat Davve-Ruošaædnemest ja 5 stuora soatte-skipa Murmangaddin.

Engelasolbmak læ gieskad bigjam 800 soaldat gaddai Petsjen-gai, olgobælde daro rajje.

Dat tuiska „rafhe“.

Tuiska soaldatak vagjolek gosi oroskætta gukkebuidi ja gukkebuidi Ruošaædnemest sise, erinoama-čet Ukrainest.

Can vides mailmest.

Olgobælde Goteborg

læ soatteminak dakkam likkotesvuoda soames ruottelaš bivddovadnasi guovddo. Okta vanas læ goit bavketuvvum aibmoi ja buok olbmak sorbmašuvve. Dasa vela læ mudoi moadde olbmui sorbmašuvvam.

100 engelas soattemina læ ruottelaš dakkam vahagkættesen Kattegat-abest.

Dam 7id mai

læ vuollaičallujuvvum rafhe gaskal Rumænien ja Tuisklanda.

Englanda namata atte Rumænien rafhe læ dat losemus slaga, mi gudega ædnem læ dæivvam historjast.

Stuora nælggehøtte

hærjeda dal Ruošaædnem oaivvegav-pugest. Olbmuk ferttijek borrat gatoid ja roatoid. Borramušhaddek læ hirmos divrras. Okta spine gorogbælle maksa 1000 kruvna.

Gornek.

Dampa »Alfred Nobel« mielde botte gieskad Amerikast 7000 ton niso- ja maisjafok. Farbme læmas orrom 9 mano dampa siste.

56,000 ton lavnjek

(boalddemdarfek) læ dima jage arvo mielde čuppjuvvum min ædnemest. Dat lokko læ dušše mašinaiguim čuppjuvvum. Æreb dam læ giettafamoin čuppjuvvum 12,000 ton. Jagest 1916 šadde čuppjuvvut arvo mielde 22,000 ton lavnjek.

Danmarkost

botte gieskad fast divras farnek borramušgalvok Kristianiai. Dak legje

7000 farppal potetosak, 4000 hl. bivg-gejafok ja 500,000 kilo koalrabi.

Stuoradiggevalljim.

Oktasaš stuoradiggevalljimbæivve læ mærreruuvum 21. oktoberi dam æavča.

Lofotbivddo

læ buktam dam jage dam fuonemus sisaboado, mi læmasš dam maŋemuš 20 jagest.

Irlanda.

Tuiska bællasažak læ viggam asa-tet moive Irlandast. 100 olbma læ giddagassi bigjum. Dat engelas rađ-ditus læ ferttim valddet dilalašvuodađ Irlandast ain æmbo bærraigeččujume vuollai.

Likkotesvuotta.

Ski stašonast olgobælde Kristiania læ gieskad 3 nisson sorbmašuvvam ovta fabrikast, mi asata soattennæv-void. Dat balatuvvu atte nævvoid giettagušadedin i læk okta nissonin læmasš galle varrogas.

Stuora dollabuollem

Fredrikstad gavpugest.

800 olbmu vieso taga.

Gaskal 11. ja 12. mai læ stuora likkotesvuotta dpatuvvam Fredrikstad guovddo. Stuora dollabuollem læ namalassi hærjedam dobbe. Dat læi aido 10 jage dam aige, go maŋemusta læi stuora dollabuollem dobbe.

Dam maŋemuš buollem bokte læ 70 orromvieso šaddam gudnau. 700—800 olbmu læ massam orromvistesek, ja dak ænebuk æi ožžom gagjomassi sin bierggasidesek.

Nuft ollo værrab læ dat atte dollabuollem cakkani dibmo 11-aige ækkest. Olbmuk ferttigegje bataret ikko hoapoi siste sin vistnæsek, ja ferttigegje muttom boddoi ožžot saje jogo oappasi lutte, skuvlavistin ja girkkoin.

Vahag galgga læt lagabuidi 2 miljon kruvna ouddi.

Uceeb buollemak

læ daivvam maidai Stavanger, Sandnes ja Drammen gavpugid.

Militærbalvvalus

Davve-Norgast i šadda dam gøese oudalگو maŋnel 15. august, læ stataraad Holtfodt namatam stuoradiggest.

Norga obmudak ja sisaboatto værrojagest 1917—18.

Statistikalaš rekinastujume mielde čajetuvvu, atte min ædnamest legje værrojagest 1917—18 919,436 værrogasse daihe 33,000 æmbo go oudeb værrojagest. Dat jaketatte sturrodak obmudagast læi 7,3 miljard (i miljon) kruvna. Dat jaketatte sturrodak sisaboadošt læi værrojagest 1917—18 2,3 miljard kruvna.

Værrosisaboatto læ æmbogo guovte gærde stuoreb dam værrojagest go oudeb.

Kristianiast legje værrojagest 1917—18 118,000 værrogasse.

Dat suoma soatte.

Girkkonjargast muittaluvvu atte læ ain jaskad Petsjengast, gosa dat suoma vilggisgardistak læ čoakkanam.

2000 ruoša soaldat læ dal Petsjengast, guđek arvvalek mannat vilggisgardistai vuostai.

Norga bællai læ dal bataram 200 asse ruoša bælest.

„Bæivalaš laibbe.“

Olmuš i sate basadet su gæppaides, mutto diktet dærvas aimo boattet daidi.

Olbmuk æi liko jukkat duolvva čace, manditi devddek si gæppaidæsek buttesmættom aimoin.

Dat læ duotta, bæivaš satta golnattet ivnid sæidnebaparin ja ranoin, mutto dat oazžo min nierađ ruvsodattet.

Rabas glasa læ buoreb go rabas havdde.

Go olmuš oadđa lanjast, mast læ glase rabas, de darbaša son ovta dimo uceeb nakkara; nuft ollo boatta sudnji buorren sisavuoiŋnam bokte buttes aimo.

Hærjos aibmo adda dærvasmættom vara.

Vuoŋna ollaset ja dievvaset, ja ællem gukkoduva.

Čieŋŋales, dassedes vuoŋnastagak addek buttes vara.

Dat jabmek æmbo olbmuk dærvas aimo vaillevuodašt go vaillevuodašt biebmoo dahost.

Ale bora gaskal borramaigid.

Golbma borramušmallas læ æmbo go nokka ovta bæivest.

Adde ale borramušavkkendakkami dam darbašlaš vuoŋnadam-aige.

Olmuš berre borrat su borramušas iloin, jos son datto dat galgga burist avkotet.

Ale juga jieŋna-galbma jukkusid.

„Ale bora, go don læk moarest, morašmielast daihe suttas, mutto fal dušše dalle go don læk ilost“, cælkka muttom bæggalmas amerikanalaš, gien namma læ Fleetscher.

Olmuš i berre aivefal læt nælgest, go son čokkeda bævddai, mutto son berre maidai læt buorre moftast.

Ale vajaldatte atte dust læ banek njalmest, ja atte banek læ suoskam diti borramuša.

Suoska du borramušađ burist, jos don datok ællet gukka.

Mæde æmbo don suoskak borramušađ, dađe uceeb biebmoo don darbašak.

Bora du laibad iloin ja gitevašvuodain — havskajes miella læ buorre dalkas.

Bagjelmæralaš borram læ fastevuotta.

Ale valde dalkkaša muđoigo doavter læ mærradam dam.

Ale ane bipporid ja eddik borramušašt; dak billedek čovje ja skapojek dudnji čovje- ja čovallevige.

Tæja ja gafe æi læk biebmokkamušašak, dak berrisegje vuvdujuvvut dalkasen apotekast.

Ale juga go don borak, ja ale bora go don jugak.

Jos don jugak borramaigid, de ale juga go njalbne læ dievva borramušašt.

Juga ovta glase čace ouddalگو don manak senggi, juga ovta glase go don likkak bajas ja ovta glase ouddalگو don borak daihe 1—3 dimoo maŋnel borrama.

Dak ænaš olbmuk jukkek mendo uccan čace.

Likkadæbme læ dat buoremus gaskaoabme hettit vara goargnomest oavvvi.

Atte vazzet læ dat buoremuš likkadæbme rubmaši.

Go don vazak, de doala rubmaša njuolggaden, oavve bajas, olgid sælgegullui, čovje sisa; vuoŋna čieŋŋalet, mutto njune čaða, de šaddat dalle dat apasmatte vazzem-mokke.

(„Sundhetsbladet“.)

Muite dam!

Ias jakkebælle læ farga loappamen. Muite damditi blade mavso odasmattet! Mangas læ velgolažak maidai dima jage oudast.

Læge nuft siega atte mavse dam ovta kruvna daihe æmbo sæmmast.

Mi gitep sin, guđek læk doaimalaža makset.

Prenttejuvvum „Nuorttanaste“ prentimrakkanusast, Korfjord'ast.